

ДО ПИТАННЯ ПРО КАЛЬКУЛЮВАННЯ СОБІВАРТОСТІ ПОЛІГРАФІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ

Вересневий (1965 р.) Пленум ЦК КПРС прийняв важливі рішення про вдосконалення системи планування та економічного стимулювання в промисловості.

Нова система планування та економічного стимулювання потребує докорінного поліпшення планування витрат на виробництво та калькулювання собівартості продукції.

Калькулювання собівартості продукції є важливою ділянкою економічної роботи на підприємстві. За допомогою калькулювання визначається собівартість готових виробів, обґрунтовуються завдання по зниженню собівартості продукції, виявляється динаміка собівартості окремих виробів. Калькулювання продукції створює основу для встановлення економічно обґрунтованих оптових цін, сприяє запровадженню господарського розрахунку та режиму економії на підприємстві.

Враховуючи різноманітність продукції в поліграфічній промисловості, калькулювання проводиться по видах продукції та калькульованих групах виробів, відокремлених за технологічним принципом.

В інструкції по плануванню, обліку та калькулюванню собівартості продукції поліграфічних підприємств, розробленій та затвердженій ще в 1955 р., передбачається 36 калькульованих груп виробів по 10 видах продукції. Так, книжково-журнальна продукція має 9 калькульованих груп, образотворча та кольорова — 8, газетна — 3 групи. Прийняті калькульовані групи не відповідають повною мірою сучасним вимогам.

Так, по книжково-журнальній продукції передбачаються калькульовані групи по видах друку. Однак, якщо по високому друку складання відокремлене від друку в окрему калькульовану групу, то по офсетному та глибокому друку виготовлення форми і друк об'єднані в одну групу.

Якщо калькульована група по високому друку побудована з урахуванням видів друкарських машин — ротаційні (ролеві) та плоскодрукарські, — то по інших видах друку це не враховується.

Одна калькульована група передбачена також по книжкових блоках (без урахування способу скріплення блоку), в окрему групу включені палітурки всіх номерів.

Аналіз досвіду роботи поліграфічних підприємств показує, що така класифікація калькульованих груп у поліграфічному виробництві не може дати об'єктивну оцінку результатів роботи підприємства за показником собівартості продукції.

В таблиці 1 наводяться дані з практики роботи Калінінського поліграфічного комбінату. На цьому підприємстві в річному плані собівар-

Оцінка впливу структурних змін за допомогою диференціації калькульованих груп

Таблиця 1

Калькульовані групи	Планова собівартість одиниці калькульова- ної групи (в коп.)		Собівартість фактичного випуску (в крб.)	Фактичний випуск продукції в оптових цінах по варіантах (в крб.)			Планова собівартість фактич- ного випуску по варіантах (в крб.)			Відхилення від плану (в %)		
	при сумар- нім методі	з урахуван- ням дифе- ренціації		I	II	III	I	II	III	I	II	III
1. Оригінальні форми образо- творчої продукції	99,2	99,2	87389	89599	89599	89599	88882	88882	88882			
2. Офсетний друк образотво- рчої продукції		51,79	135428	243111	243111	243111	125907	125907	125907			
3. Офсетний друк книжково- журн. продукції — всього в т. ч.	48,88	40,69	278856	567502	567502	567502	122386	80820	46183			
а) 4-кольоровий друк		61,68	—	300776	198626	113500	108510	192519	52505			
б) багатокольоровий		38,61	—	175925	312126	85125	35058	21911	142423			
в) одно- та двокольоровий		65,95	6795	90801	56750	368878	7336	7336	7336			
4. Лакування		53,10	22625	44330	44330	44330	23539	23539	23539			
5. Глибокий друк образотво- рчої продукції		43,16	123387	291046	291046	291046	125615	125615	125615			
6. Глибокий друк книжково- журн. продукції	43,66	43,16	123387	291046	291046	291046	125615	125615	125615			
7. Брошури	77,63	77,63	43324	58313	58313	58313	45268	45268	45268			
8. Блоки	99,58	99,58	171224	189850	189850	189850	189053	189053	189053			
9. Палітурки переплетні	99,2	99,2	46747	49950	49950	49950	49950	49950	49950			
10. Наглядні посібники — Всього, в т. ч.			66930	104942	104942	104942						
а) наглядні посібники		102,39	—	21100	52471	10200	21604	53725	10443			
б) поштові листівки	55,67	44,05	—	83842	52471	94742	36932	23113	41733			
11. Набір	138,85	138,85	17550	11613	11613	11613	15660	15660	15660			
12. Розмотка рул. паперу		101,73	49222	50013	50013	50013	50878	50878	50878			
13. Упаковка макулатури	102,51	113,75	4723	4201	4201	4201	4779	4779	4779			
14. Ширпотреб	35,25	35,25	37743	70224	70224	70224	24754	24754	24754			
15. Капітальн. ремонт	100,0	100,0	6654	6654	6654	6654	6654	6654	6654			
16. Послуги на сторону	67,34	67,34	12696	20773	20774	20774	13988	13988	13988			
Всього	—	—	1111296	1813245	1813245	1813245	1096353	1143951	1065150			
Витрати на один крб. товар- ної продукції (в коп.)	—	—	61,3	—	—	—	60,46	63,08	58,74	+1,36	-2,84	+4,33

тість деяких калькуляційних груп була передбачена сумарним методом, без розбивки на окремі види робіт.

Так, по офсетному друку була встановлена на всі види робіт планова собівартість 48,88 коп. на один карбованець продукції.

При більш детальних розрахунках було встановлено, що рівень витрат по окремих видах робіт не однаковий. Так, по офсетному друку образотворчої продукції витрати складають 51,79 коп., по друку книжково-журнальної продукції: способом чотирикольного друку — 40,69 коп., способом багатокольного друку — 61,68 коп., а по одному двокольному друку — тільки 38,61 коп.

Таким чином, витрати на виробництво коливаються по офсетному друку від 61,68 коп. до 38,61 коп., тоді як в середньому вони складають 48,88 коп. Подібне становище і з іншими видами робіт — брошурувальними роботами, наглядними посібниками (до яких включені і розрізка, комплектівка та упаковка поштових листівок) і т. д.

Фактичний випуск продукції по підприємству в оптових цінах за перший квартал 1965 р. складає 1813245 крб., а за собівартістю 1111296 крб. Витрати на один карбованець продукції складають 61,3 коп.

В I варіанті фактичного випуску продукції в оптових цінах наведені дані по окремих видах продукції в першому кварталі 1965 року. Для наочного показу впливу структурних змін на виконання плану за собівартістю взято II і III варіанти випуску продукції.

В наведених варіантах (II та III) змінена питома вага окремих видів робіт по офсетному друку і по деяких інших роботах, що могло трапитись в роботі підприємства.

Розрахунки, наведені в таблиці, показують, що планова собівартість продукції при цьому значно змінюється: в I варіанті витрати на один карбованець продукції складають 60,46 коп., в II варіанті — 63,08 коп., а в III — 58,74 коп.

Таким чином, зміна питомої ваги окремих видів виконуваних робіт приводить до різних наслідків по виконанню плану за собівартістю продукції, коливання яких не залежить від роботи колективу підприємства і становлять у наведеному прикладі від +4,33% до -2,84%.

Щоб запобігти впливу зовнішніх факторів на показник виконання плану за собівартістю продукції, необхідно провести відповідну диференціацію калькульованих груп.

Калькульовані групи слід будувати як за технологічним принципом — з охопленням стадій виробничого процесу по кожному виду продукції (підготовка форм, друк, обробні роботи), так і з врахуванням застосовуваних методів друку (високий, плоский, глибокий та ін.), видів основного технологічного устаткування (плоскодрукарські машини, ротативні машини та ін.), а також основних технологічних прийомів (швейне та безшвейне скріплення блоків, чотириколовий та звичайний багатоколовий методи офсетного друку та ін.).

Виходячи з цього, калькульовані групи слід побудувати за принципом, наведеним в таблиці 2.

Вищенаведена диференціація калькульованих груп проведена тільки по книжково-журнальній продукції, яка є найбільш складною з точки зору калькулювання собівартості, порівнюючи з іншими видами продукції.

Замість існуючих 9 калькульованих груп по книжково-журнальній продукції пропонується 18, тобто вдвічі більше. До деякої міри збільшення калькульованих груп потрібне і по інших видах виробів.

На перший погляд може здатись, що таке збільшення кількості калькульованих груп призведе до значного збільшення обсягу роботи по обліку витрат на виробництво. Дійсно, до деякої міри це матиме місце в роботі підприємств. Але якщо врахувати, що на окремих під-

Калькульовані групи виробів

За інструкцією 1955 р.	Рекомендовані
1. Книжково-журнальна продукція	
1. Набір	1а. Набір машинний
	1б. Набір ручний
2. Матриці	2. Матриці
3. Аркуші-відбитки, надруковані на ротаційних (ролевих) друкарських машинах	3а. Аркуші-відбитки, надруковані на ротаційних ролевих друкарських машинах.
	3б. Аркуші-відбитки, надруковані на ротаційних аркушевих друкарських машинах.
4. Аркуші-відбитки, надруковані на плоских друкарських машинах.	4. Аркуші-відбитки, надруковані на плоско-друкарських машинах.
5. Аркуші-відбитки, надруковані на офсетних машинах, оригінальні та машинні форми.	5а. Оригінальні форми для офсетного друку та ретуш.
	5б. Аркуші-відбитки, надруковані на офсетних аркушевих машинах.
	5в. Аркуші-відбитки, надруковані на офсетних ротаційних машинах.
6. Аркуші-відбитки, надруковані на машинах глибокого друку, друкарські форми.	6а. Друкарські форми для глибокого друку.
	6б. Аркуші-відбитки, надруковані на машинах глибокого друку.
7. Брошури в обкладинці.	7а. Брошури в обкладинці, зшиті внакидку.
	7б. Брошури в обкладинці, зшиті підйомкою.
8. Книжкові блоки.	8а. Книжкові блоки швейного скріплення.
	8б. Книжкові блоки безшвейного скріплення.
9. Переплетні кришки для книжок всіх номерів.	9а. Переплетні кришки для книжок № 5.
	9б. Переплетні кришки для книжок № 7.
	9в. Переплетні кришки для книжок інших номерів.

приємствах немає всіх видів друку і що тепер проводиться спеціалізація поліграфічних підприємств (по звууженню асортименту виробів, що виготовляються), то на одному підприємстві в цілому буде відносно невелика кількість калькульованих груп. Якщо ж взяти до уваги і те, що на великих і середніх поліграфічних підприємствах зараз ведеться робота по механізації обліку на виробництві, то деяке збільшення кількості калькульованих груп не призведе до виникнення утруднень в їх роботі з цієї причини та до збільшення витрат за цей рахунок.

Коли ж врахувати позитивні сторони проведення такої диференціації калькульованих груп: більш точна і об'єктивна оцінка роботи підприємства за показником зниження собівартості продукції, створення основи для розробки економічно обґрунтованих оптових цін на окремі види виробів, можливість проведення більш глибокого аналізу

роботи підприємства і окремих його дільниць і на цій основі зміцнення господарського розрахунку, то проведення її в поліграфічній промисловості є необхідним і назрілим питанням.

Як показують дослідження в цій галузі, диференціація калькульованих груп виробів має свої особливості на підприємствах малосерійного і серійного типу, призначених для випуску продукції з коротким виробничим циклом, такої, як газетна, журнальна, білетна, білових товарів, бланчна тощо.

На таких підприємствах калькулювання собівартості виробів може проводитись по видах продукції та стадіях виробничого процесу.

M. Y. SHPITALNY

TO THE QUESTION OF CALCULATING PRINTING OUTPUT COST PRICES

S u m m a r y

The article deals with methods of calculating printing output cost prices recommendations and shows the way to elimination of defects through differentiation of calculated groups of articles.
